

APSTIPRINĀTS

Kompetenta institūcija
darba aizsardzības jautājumos

.....
.....

/...../
20____.gada _____

Darba aizsardzības instrukcija Nr. ____
medicīnas māšai

20__ . gads

SATURS

LIETOTO TERMINU UN APZĪMĒJUMU SKAIDROJUMS	3
1. VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS	4
Iespējamie bīstamie un kaitīgie faktori.....	5
Individuālie aizsardzības līdzekļi un kolektīvie aizsardzības līdzekļi.....	7
2. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS, SĀKOT DARBU.....	7
3. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS, VEICOT DARBU	8
4. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS, BEIDZOT DARBU.....	9
5. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀS	10
6. ATBILDĪBA PAR DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJAS PRASĪBU NEIEVĒROŠANU	10

LIETOTO TERMINU UN APZĪMĒJUMU SKAIDROJUMS

Bīstams faktors – ražošanas vai darba faktors, kura iedarbība zināmos apstākļos uz darbinieku izraisa traumu vai citu pēkšņu strauju veselības pasliktināšanos.

Darba aizsardzība – darba apstākļu stāvoklis (ražošanas vide, process, iekārta, kā arī prasības darbiniekam), kuros izslēgta bīstamo un kaitīgo ražošanas faktoru iedarbība uz cilvēku.

Darba aizsardzības instrukcija – darba paņēmieni un aizsardzības līdzekļu klāsts, kuru pielietošana un izmantošana nodrošina konkrētu darbu izpildes drošību.

Darba kategorijas – darba sadalījums pēc to smaguma atkarībā no enerģijas patēriņa (kkal/stundā).

Darba vieta – vieta, kurā darbiniekam ir nepieciešams atrasties vai kurp viņam jānodarbojas sakarā ar darba pienākumu pildīšanu un kura tieši vai netieši atrodas darba devēja kontrolē.

Elektrotrauma – trauma, kuru izraisa elektriskās strāvas vai elektriskā loka iedarbība.

Kaitīgs faktors – ražošanas vai darba faktors, kura iedarbība uz darbinieku izraisa saslimšanu.

Kolektīvie aizsardzības līdzekļi – līdzekļi, kurus izmanto, lai novērstu vai samazinātu bīstamu un kaitīgu faktoru iedarbību uz darbinieku.

Pastāvīga darba vieta – vieta, kurā darbiniekam jāatrodas lielākā daļa no sava darba laika – ilgāk par 50%, vai nepārtraukti ilgāk par 2 stundām.

Pirmā palīdzība – palīdzība cietušajam (saslimušajam) dzīvībai vai veselībai kritiskā stāvoklī, ko savu zināšanu vai iespēju apjomā sniedz persona ar kvalifikāciju medicīnā vai bez tās neatkarīgi no sagatavotības un ekipējuma.

Ugunsbīstama vide – darba vide ar paaugstinātām ugunsbīstamības vielām.

Ugunsbīstama viela – viela ar paaugstinātu ugunsbīstamību.

Ugunsdzēsības aparāts – ierīce ugunsgrēka dzēšanai, pēc tā iedarbināšanas izplūst ugunsdzēsamā viela, ierīci pārvieta ar rokām.

Viegli uzliesmojošs šķidrums – šķidrums, kas spēj patstāvīgi degt pēc aizdedzināšanas avota attālināšanas un kam uzliesmojuma temperatūra nav augstāka par 66°C.

1. VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

- 1.1. Darba aizsardzības instrukcija ir normatīvs dokuments un nosaka darba aizsardzības pasākumus un pienākumus, kas jāievēro medicīnas māšai, veicot pacientu aprūpi, piedaloties ārstniecībā, vadot pacientu aprūpes darbu.
- 1.2. Par medicīnas māsu var strādāt darbinieks, kurš ieguvis speciālo medicīnisko izglītību, izgājis medicīnisko komisiju un instruktāžu darba aizsardzībā (ievadinstruktāžu un instruktāžu darba vietā).
- 1.3. Instruktāžu darba aizsardzībā veic ar darba devēja rīkojumu nozīmēta atbildīgā persona.
- 1.4. Medicīnas māšai jāzina un jāievēro:
 - ražošanas sanitārijas, darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības prasības;
 - aizlieguma un brīdinājuma zīmju prasības;
 - jāievēro iekšējās kārtības noteikumi, kā arī jāpilda tiešā darba vadītāja norādījumi;
 - jāzina pamatprasības darba vietas iekārtojumam, veicot medicīnas māšas pienākumus;
 - jāzina un jāievēro elektrodrošības prasības darbā ar medicīniskām ierīcēm;
 - jāievēro tīrība un kārtība telpās;
 - jāzina slimnieku pieņemšanas, sanitārās apstrādes kārtība, sanitāri pretepidēmiskie pasākumi slimnieku kopšanā;
 - jāzina dezinfekcijas un sterilizācijas veikšanas organizēšana;
 - jāzina piesardzības pasākumi (līdzekļi), strādājot ar dezinficējošiem preparātiem;
 - jāzina un jāievēro darba laika un atpūtas režīms (regulāri pārtraukumi) atkarībā no veicamā darba rakstura, pārtraukumu laikā var veikt dažādus vingrojumus, kas samazina fizisko un garīgo nogurumu, kā arī nogurumu acīm;
 - jāievēro higiēnas prasības, t.sk. roku apstrāde (roku higiēna).
- 1.5. Darbs kas saistīts ar medicīnisko elektrisko aparatūru un elektriskajām iekārtām, var izraisīt dažādas traumas, tāpēc tās ekspluatēt atļauts apmācītam un atestētam personālam.
- 1.6. Izpildīt tikai to darbu, kuru uzdevis tiešais darbu vadītājs, vai viņa pilnvarota persona.
- 1.7. Izpildīt darba devēja, darba aizsardzības speciālista, Valsts darba inspekcijas amatpersonas prasības darba aizsardzības jautājumos.
- 1.8. Nekavējoties ziņot tiešajam darbu vadītājam vai viņa pilnvarotai personai par nelaimes gadījumu, vai situāciju, kura apdraud cilvēka veselību vai dzīvību.
- 1.9. Darba laikā un darba vietā nelietot alkoholu, narkotiskās un toksiskās vielas.
- 1.10. Neielaid darba vietās nepiederošas personas.
- 1.11. Medicīnas māšai darba aizsardzības jomā ir tiesības neuzsākt darbu ja:
 - darba devējs nav nodrošinājis nekaitīgus un drošus darba apstākļus;
 - attiecīgā darba veikšana rada vai var radīt risku medicīnas māšas vai citu personu drošībai un veselībai un šāds risks nav novēršams citādā veidā;
 - nav vai nepietiekams darba vietas apgaismojums;
 - bojāti vai deformēti aparātu apvalki, bojāta elektrovalu izolācija, salauztas vai izlūdzītas kontaktdakšas, bojāti sienas slēdži, nav sazemējuma;
 - ieslēdzot medicīniskās ierīces, parādās neraksturīgi trokšņi vai smakas;
 - nav iepazīstināta ar aparāta pasē norādīto instrukciju par aparāta sagatavošanu darbam un darbam ar to;
 - ir notecējuši medicīnisko ierīču drošības pārbaudes termiņi;

- darba apstākļi, apkalpojamās aparatūras, iekārtas utt. nav apgādāti ar nepieciešamām drošības ierīcēm, kā arī ietaisēm to izslēgšanai avārijas gadījumos;
- medicīnas māsa nav apgādāta ar nepieciešamiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, specapgērbu, specapaviem;
- atteikties no aparātu un iekārtu izmantošanas vai apkalpošanas, ja šo darbu izpilde neatbilst medicīnas māsas profesionālajai sagatavotībai.

1.12. Par minētiem trūkumiem nekavējoties ir jāziņo tiešajam darba vadītājam vai darba aizsardzības speciālistam.

1.13. Smēķēt atļauts tikai speciāli šim nolūkam norādītās un iekārtotās vietās.

Iespējamie bīstamie un kaitīgie faktori

1.14. Fizikālie faktori:

- darba telpas un darba vietas apkārtne:
 - ✓ darba telpu šaurība, esošo iekārtu izvietojums rada saspīestību, kas traucē darbiniekiem viegli piekļūt savām darba vietām un brīvi kustēties;
 - ✓ ierobežota vieta – uzdevumi, kuri veicami neērti kustoties vai atrodoties saspringtā pozā;
- paaugstināts redzes sasprindzinājums – strādājot slikti vai nepareizi apgaismotās darba vietās;
- apgaismojums – apgaismojums nepietiekošs vai nepareizi ierīkots;
- vides mikroklimats – temperatūras svārstības, gaisa kustības maiņas (caurvējš).

1.15. Fiziskie faktori:

- darba pozas – piespiedu darba pozas (stāvēšana, sēdēšana, bieža staigāšana, pieliekšanās-iztaisnošanās, stiepšanās uz augšu utt.), darbinieki bieži tiek pakļauti apgrūtinātām darba pozām;
- fiziska piepūle, kas atkārtojas – veiktās darba operācijas un piespiedu darba pozas, pildot medmāsas pienākumus atkārtojas visas darba maiņas garumā, tā izraisot fizisku piepūli;
- smagumu (pacientu) celšana un pārvietošana, piemēram, celšana no gultas uz pacientu pārvadājamajiem ratiņiem, celšana no un uz krēsliem, celšana, kas saistīta ar pārvietošanos augstāk uz gultas galu, kā arī atsevišķu ķermeņa daļu cilāšana ģērbjot, apkopjot utt.
- ar smagumu cilāšanu ir saistīti arī tādi darba procesi kā veļas maisu un preču kastu nešana, apgrūtinātā stumšana un vilkšana saistībā ar gultu, pārtikas vagonēšu, invalīdu ratiņu, atkritumu konteineru un transportējamo ārstniecības iekārtu pārvietošanu;
- smags darbs var ietekmēt kustību aparātu pārslodzi un izraisīt sāpes gurnos, krustos, kaklā, plecos un rokās.

1.16. Ergonomiskie, psihoemocionālie un organizatoriskie faktori:

- normētā darba laika pārstrādāšana;
- konfliktsituācijas ar darba devēju, ar kolēģiem;
- organizatoriskie – intelektuālā slodze lēmumu pieņemšanas procesā, komandas darbs, maiņu darbs, nakts darbs, pastāvīga spriedze darbā ar pacientu un viņa ģimeni, mentālo pacientu agresivitāte, darbs nelabvēlīgā un dažkārt agresīvā sociālā vidē.

1.17. Ķīmiskie faktori:

- mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļi;
- nonākot ķīmisko vielu ietekmē, cilvēkam var rasties ādas un elpošanas ceļu kairinājums.

1.18. Ādas bojājumus un alerģiju izraisošas vielas – vislielākais risks nonākt kontaktā ar ādas bojājumus un alerģiju izraisošām vielām ir pacientu aprūpes darbiniekiem:

- ja darbs prasa biežu roku mazgāšanu, pastāv risks iegūt roku ekzēmu;
- cimdi, kas satur lateksu (dabīgo gumiju), var izraisīt nopietnu alerģiju, tā var izpausties ādas ekzēmas veidā, bet ir arī citi simptomi, kā, piemēram, nātrene, siena drudzis vai astma;
- dezinfekcijas līdzekļi kā, piemēram, etanols, var sausināt vai kairināt ādu;
- starp alerģijas izraisošajām vielām ir, piemēram, metilmetakrilāts, ko izmanto kaulu cementā, formaldehīds un glutaraldehīds, ko izmanto arī kā dezinfekcijas līdzekli, un hidrokvīnons, kas atrodams fotogrāfiskajos šķīdumos;
- virkne ārstniecības līdzekļu un laboratorijas ķīmikālijas arī var izraisīt alerģijas.

1.19. Elpošanas ceļu bojājumus izraisošas vielas – formaldehīds, glutaraldehīds un metilmetakrilāts, atsevišķos gadījumos var kairināt elpošanas ceļus vai izraisīt alerģiju.

1.20. Nervu sistēmas darbības traucējumus izraisošas vielas – organiskie šķīdinātāji var ietekmēt centrālo nervu sistēmu un izraisīt, piemēram, galvassāpes, nogurumu un ģīboni. Ilglaicīga ietekme var izraisīt smadzeņu bojājumus.

1.21. Bioloģiskie faktori – darbs veselības aprūpes iestādēs ietver risku saslimt ar kādu no infekcijas slimībām, darbinieki, kuru darbs ir saistīts ar pacientu aprūpi, ir īpaši pakļauti riskam:

- inficēties no slimnieku sekrētiem, siekalām, asinīm, urīna un izkārnījumiem;
- sagriezties un sadurties ar adatām, skalpeļiem, šļircēm un kaulu šķembām;
- inficēties ar kādu gaisa-pilienu ceļā izplatošos infekcijas slimību;
- pie īpaši bīstamām pieskaitāmas šādas infekcijas slimības:
 - ✓ tuberkuloze - nopietna plaušu infekcija, tuberkuloze ir ļoti lipīga un pārvietojas gaisā pilienu veidā, pacientam šķaudot, klepojot vai spēcīgi izelpojot;
 - ✓ B hepatīts (lipīga aknu infekcija B) rodas no vīrusa un izplatās caur asinīm un citiem inficēto personu organisma šķīdumiem, risks inficēties pastāv, piemēram, saduroties ar inficētām šļircēm vai nonākot fiziskā kontaktā ar inficētu personu;
 - ✓ risks inficēties ar HIV pastāv, ķermenī nonākot inficētam materiālam, piemēram, caur inficētas adatas dūrienu vai nonākot kontaktā ar inficētām asinīm vai vaļējām brūcēm;
 - ✓ ar A hepatītu var inficēties no izkārnījumiem, risks inficēties pastāv, piemēram, mainot palagus vai nonākt kontaktā ar netīrām drēbēm.

1.22. Traumatisma riska faktori:

- mehāniskās traumas:
 - ✓ bīstamas virsmas (asas malas, stūri, smailes, raupjas virsmas utt.);
 - ✓ mitras vai slidenas grīdas;
 - ✓ asi rokas instrumenti, šļirces, stikla trauku šķembas – sagriešanās, saduršanās utt.;
 - ✓ virsū krītoši priekšmeti utt.;

- elektrobīstamības riski – nepārbaudīta elektrisko vadu izolācijas pretestība un zemējuma pretestība, bojātas elektroiekārtas, bojāta vadu izolācija var būt par iemeslu elektrotraumām;
- ugunsbīstamība un eksplozijas iespēja, pastāv ugunsbīstamība no bojātām elektriskajām iekārtām, smēķēšana degošu materiālu tuvumā, nestandarta vai neatbilstošu nominālai strāvai elektrodrošinātāju izmantošana, bojāti elektriskie vadi, pārslogoti elektrotīkli, vienlaicīgi ieslēgtas un darbojas vairākas elektriskās iekārtas, aparatūras.

Individuālie aizsardzības līdzekļi un kolektīvie aizsardzības līdzekļi

- 1.23. Medicīnas māsas pienākums darba laikā ir lietot individuālos aizsardzības līdzekļus pēc izstrādātām un darba devēja apstiprinātām bezmaksas specapgērbi (sanitāro), specapavu u.c. individuālo aizsardzības līdzekļu izsniegšanas normām.
- 1.24. Kā individuālie aizsardzības līdzekļi tiek rekomendēti:
- virsvalks;
 - gumijas cimdi;
 - aizsargmaska;
 - aizsargbrilles – strādājot ar bioloģiskiem šķidrumiem.
- 1.25. Darbinieka pienākums ir saudzīgi ar tiem apieties, apzināti nebojāt, uzturēt tos darba kārtībā.
- 1.26. Specapgērbs jāuzglabā šim nolūkam paredzētos skapīšos atsevišķi no ielas apģērba. Specapgērbi nest uz mājām **aizliegts**.
- 1.27. **Aizliegts** lietot bojātus, netīrus, kā arī savam izpildāmajam darbam neatbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 1.28. Individuālie aizsardzības līdzekļi tiek uzglabāti atsevišķi tiem speciāli paredzētās vietās (skapjos) atsevišķi no pārējā apģērba un apaviem (mājas, ielas).

Kolektīvie aizsardzības līdzekļi

- 1.29. Obligātas veselības pārbaudes.
- 1.30. Optimāls darba vietas apgaismojums ievērojot apgaismojuma higiēnas normas.
- 1.31. Lietojamo medicīnisko ierīču drošības pārbaude.
- 1.32. Baktericīdu lampu izvietošana telpās, kur ir augsts bakterioloģiskais piesārņojums.
- 1.33. Darbinieku vakcinācija.

2. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS, SĀKOT DARBU

- 2.1. Vizuāli pārbaudīt specapgērbi (sanitārā apģērba) un citu individuālo aizsardzības līdzekļu darba kārtību.
- 2.2. Pirms darba sākšanas jāpārgērbjas paredzētajā darba tērpā un apavos.
- 2.3. Jālieto individuālie aizsardzības līdzekļi – cimdi, sejas maskas, brilles u.c.
- 2.4. Uzvelkot specapgērbi, jāaizpogā visas pogas. **Aizliegts** atstāt neaizpogātas aproces.
- 2.5. Sagatavot darba instrumentus, inventāru, elektrisko aparatūru un iekārtas, pārbaudīt to darbderīgumu.
- 2.6. Vizuāli pārbaudīt visu elektrisko ierīču metāla korpusu zemējumu un tā darbderīgumu.
- 2.7. Pārbaudīt apgaismojuma pietiekamību ejās un darba telpā un darba vietā.
- 2.8. Par konstatētajiem trūkumiem nekavējoties ziņot darba devējam vai viņa pilnvarotai personai.

3. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS, VEICOT DARBU

- 3.1. Visi produkti jāglabā traukos.
- 3.2. Veikt savus tiešos darba pienākumus saskaņā ar amata aprakstu.
- 3.3. Būt uzmanīgai, nenovērst uzmanību no izpildāmā darba ar sarunām un citiem blakus darbiem.
- 3.4. Procedūras veikt ar vienreizējiem vai sterilizētiem materiāliem.
- 3.5. Darba kabinetu uzturēt priekšzīmīgā kārtībā.
- 3.6. **Aizliegts** lietot bojātus medicīniskos instrumentus (ieplīsušus, saliektus vai citādi mehāniski bojātus).
- 3.7. Regulāri pārbaudīt vai nav ieplīsušas stikla ierīces un trauki, **aizliegts** tos mazgāt bojājuma gadījumā.
- 3.8. Lietojot elektrisko aparāturu un iekārtas, stingri jāievēro to tehniskajās pasēs izvirzīto noteikumu un instrukciju prasības.
- 3.9. Strādājot ar elektroierīcēm jāievēro:
 - **aizliegts** strādāt ar bojātām elektroiekārtām;
 - **aizliegts** remontēt bojātas ierīces;
 - elektroierīces **aizliegts** ieslēgt un izslēgt ar mitrām rokām;
 - strādājot ar žāvēšanas skapi, ielikt un izņemt traukus tajā atļauts tikai to iepriekš atslēdzot.
- 3.10. Uz traukiem, kur glabājas dažādi medikamenti, vielas, preparāti, jābūt skaidri salasāmiem uzrakstiem.
- 3.11. Stingri ievērot medikamentu, vielu un preparātu lietošanas un drošības instrukcijas.
- 3.12. Viegli uzliesmojoši materiāli - spirts, ēteris, aerosoli u.c. jāizvieto noslēgtos skapjos pēc iespējas tālāk no sildierīcēm.
- 3.13. Ievērot gāzes iekārtu lietošanas noteikumus.
- 3.14. Pudeles ar skābēm un sārmiem jānes divatā vai grozos, pirms tam pārbaudot taras darbderīgumu.
- 3.15. Rokas jāmazgā gadījumos:
 - pirms un pēc slimnieka kopšanas (gultas sagatavošanas, veļas maiņas, mazgāšanas un saskaršanās ar izdalījumiem, traukiem u.c.);
 - pēc dezinfekcijas veikšanas;
 - pirms uztura sagatavošanas un izdošanas slimniekiem;
 - visos gadījumos, kad rokas kļuvušas netīras.
 - pirms ēšanas; pēc tualetes; nobeidzot darbu.
- 3.16. Rokas jādezinficē gadījumos:
 - pirms invazīvu procedūru veikšanas;
 - pirms un pēc manipulācijām ar katetriem un brūcēm;
 - pēc kontakta ar slimnieka izdalījumiem;
 - pirms un pēc slimnieka (pacienta) apskates un kopšanas;
 - visos iespējamajos gadījumos kontaktējot ar infekcijas slimniekiem, inficēto materiālu vai priekšmetiem un slimību nēsātājiem.
- 3.17. Roku mazgāšana:
 - rokas mazgā tekošā ūdenī divas reizes, izmantojot ziepes vai šķidrās ziepes no speciāliem dozatoriem;

- noslauka ar vienreizējo papīra dvieli (ar kuru pēc tam aizver krānu) vai ar individuālo auduma dvieli.

3.18. Roku higiēniskā dezinfekcija:

- pirms roku dezinfekcijas nomazgāt rokas, izmantojot šķidrās antiseptiskās ziepes;
- roku ādu ierīvēt ar 3 ml spirtu saturošo preparātu, ar ādu aizsargājošo piedevu 30 sekunžu laikā;
- roku dezinfekcijai izmantot Latvijas atļauto dezinfekcijas līdzekļu reģistrā iekļautos dezinfekcijas līdzekļus (AHD-2000, isosept, erisept, desosept, amosept, hospisept u.c.);
- īpašu uzmanību pievērst dezinfekcijai zem nagiem, nagus apgriezt īsus;
- gredzenu nēsāšana apgrūtina mikroorganismu likvidēšanu.

3.19. Visas telpas koridori, kāpņu telpas, sanitārie mezgli, kabineti utt. jāuztur tīras un kārtībā. Telpām jābūt noteiktam dezinficēšanas laikam, ņemot vērā telpas specifiku.

3.20. Telpas (palātas, kabineti, koridori utt.) jāvēdina ne retāk kā 3 reizes diennaktī.

3.21. Visi slimnieku apkopes priekšmeti pēc lietošanas jādezinficē.

3.22. Termometri, klizmu uzgaļi utt. jādezinficē pēc katras lietošanas. Tīrie termometri jāglabā traukā ar dezinficējošo šķīdumu.

3.23. Menzūrām un pipetēm zāļu pilināšanai jābūt atsevišķām katram slimniekam, kuri pēc lietošanas jādezinficē.

3.24. Slimnieku lietotais inventārs un instrumenti nākošai maiņai jānodod tikai pēc dezinfekcijas.

3.25. Slimnieku laboratorijas izmeklēšanas materiāli (asinis, mitri izdalījumi, urīns, izkārnījumi utt.) jāsavāc ar šļirci, adatu, zonžu palīdzību speciālā, stingri aizvākojamā traukā (kolbā, pudelē, glāzē utt.) un jānogādā laboratorijā aizvērtos konteineros.

3.26. Ja darba apģērbs notraipīts ar slimnieka slapjajiem izdalījumiem, tas jāmaina nekavējoties.

3.27. Jāseko, lai darba telpās instalācija, slēdži un sienas kontakti būtu lietošanas kārtībā. Elektriskās sadales skapim jābūt noslēgtam.

3.28. Ja nepieciešams, atvienot kontaktdakšu no kontaktlīgšanas, ar vienu roku jāpiespiež kontaktlīgšana pie sienas, ar otru roku jāvelk kontaktdakša. Nedrīkst atvienot kontaktdakšu, turot aiz elektriskā vada.

3.29. **Aizliegts** atstāt bez uzraudzības ieslēgtas elektroiekārtas un aparātus.

3.30. Jebkuri dezinfekcijas līdzekļi lietojami tikai saskaņā ar to drošības datu lapās norādīto informāciju.

4. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS, BEIDZOT DARBU

4.1. Savest kārtībā savu darba vietu.

4.2. Netīras lupatas un slaukamos materiālus savākt speciāli šim nolūkam paredzētā vietā un izmest ārā no telpām speciālā konteinerā.

4.3. Atslēgt visas el. iekārtas un aparātūras, izņemot automātiski darbojošās.

4.4. Jāpārbauda vai kārtīgi aizvērti un nostiprināti logi un aizgriezti ūdens krāni.

4.5. Jānogērbj sanitārais apģērbs un citus individuālos aizsardzības līdzekļus, jānovieto individuālajā skapītī vai jānodod dezinficēšanai un mazgāšanai.

4.6. Par visiem konstatētiem trūkumiem darba drošībā, veicamā darba organizēšanā jāpaziņo tiešajam vadītājam.

4.7. Jānomazgājas dušā.

- 4.8. Aizejot izslēgt apgaismojumu, atstājot dežūrapgaismojumu.

5. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀS

- 5.1. Ja notikusi trauma darba vietā, cietušajam vai nelaimes gadījuma lieciniekam nekavējoši par to jāpaziņo darba devējam vai citai pilnvarotai personai. Nepieciešamības gadījumā jānoorganizē neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukšana (tālr. "113") un iespēju robežās jāsniedz pirmā palīdzība cietušajam.
- 5.2. Nelaimes gadījuma vietu iespēju robežās saglabāt neskartu, ja tas nav iespējams fiksēt to dokumentāli, sastādot notikuma vietas shēmu.
- 5.3. Elektroenerģijas pārtraukuma gadījumā jāatslēdz visas iekārtas, izņemot automātiski darbojošās.
- 5.4. Sajūtot deguma smaku kādai no el. aparatūrām vai ierīcēm, vai pieskaroties to korpusam sajūtama elektriskā strāva, tās jāatslēdz no strāvas avota.
- 5.5. Elektrisko līniju, elektriskās instalācijas bojājuma un ugunsgrēka gadījumos jāatslēdz elektriskās sadales galvenais slēdzis (svirslēdzis).
- 5.6. Ugunsgrēka izcelšanās gadījumā, nekavējoši izsaukt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu pa tālr. "112" un jārikojas saskaņā ar rīcības plānu.
- 5.7. Elektriskā apgaismojuma pārtraukuma gadījumos jālieto elektrobateriju apgaismojums. Kategoriski **aizliegts** lietot sveces.
- 5.8. Ķīmiska apdeguma gadījumā bojāto vietu jāapmazgā ar lielu daudzuma tekoša auksta ūdens 15- 20 min. Tā kā pilnībā ar ūdeni ķīmisko vielu nevar noskalot, tad bojāto vietu papildus apstrādā ar dzeramās sodas šķīdumu (tējkarote sodas uz glāzi ūdens).
- 5.9. Nokļūstot skābes vai sārmu šļakatām acīs vai mutē, bojātās vietas vispirms jāizskalo ar lielu ūdens daudzumu un pēc tam ar borskābes šķīdumu (puse tējkarotes skābes uz glāzi ūdens).

6. ATBILDĪBA PAR DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJAS PRASĪBU NEIEVĒROŠANU

- 6.1. Par šīs instrukcijas prasību neievērošanu, darbinieks atbild normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā.
- 6.2. Par nelaimes gadījumiem, kuri notikuši darbā, atbild darbinieki, kuri nav pildījuši šīs instrukcijas un iekārtu lietošanas instrukciju prasības, kā arī tie, kuri nav gādājuši par to, lai būtu veikti organizatoriski-tehniskie pasākumi nelaimes gadījuma novēršanā (darba vietas atbilstība darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām, darbinieka iepazīstināšana ar drošām darbu veikšanas metodēm).
- 6.3. Personas, kuras pārkāpušas darba aizsardzības prasības, saucamas pie disciplinārās vai kriminālās atbildības (atkarībā no pārkāpuma rakstura un sekām) un tiek pakļautas ārpuskārtas instruktāžai un zināšanu pārbaudei.
- 6.4. Par citu darbinieku darba aizsardzības prasību pārkāpumiem nekavējoši ziņot tiešajam darbu vadītājam.

